

د لمریزې برېښنا د تولید په برخه کې پانگه اچونه او اقتصادي گټې یې

د عربو د متحده اماراتو یو شرکت په هېواد کې د درې زره میگاواټه لمریزې برېښنا د تولید په برخه کې پانگه اچونه کوي چې په افغانستان کې به د اقتصادي ودې او د دندو د رامنځته کیدلو لپاره لاره هواره کړي. د معلوماتو پر بنسټ افغان حکومت د متحده عربي اماراتو له یو شرکت سره داسې تړون لاسلیک کړی دی چې پر بنسټ به یې یاد شرکت په افغانستان کې د ۳ زره میگاواټه لمریزې برېښنا د تولید په برخه کې پانگه اچونه وکړي.

د افغانستان برېښنا شرکت معلومات ښيي چې د دې سترې اقتصادي پروژې تخنیکي او لومړنۍ ارزونه به ډېر ژر پیل شي او بیا به شرایطو او اړتیاووته په کتو سره د پانگونې کچه هم ورته وټاکل شي. د دې پروژې پلي کیدل په هېواد کې د برېښنا په برخه کې د په ځان بسیاینې لپاره مهم گام دی او تمه ده چې په بشپړېدو سره به یې افغانستان د برېښنا په برخه کې د نورو هېوادونو له احتیاجه وژغورل شي. دا مهال په کندهار، بامیان او هرات کې یوازې ۴۰ میگاواټه لمریزه برېښنا تولیدیږي او په یو شمېر نورو کلیوالو او ښاري سیمو کې په انفرادي ډول له دې برېښنا گټه اخیستل کېږي چې د دې برېښنا د تولید کره کچه معلومه نه ده.

افغانستان په کلني ډول ۳ سوه لمریزې ورځې لري او دا هېواد لمر له دغې پرېمانې انرژۍ څخه په گټې اخیستنې سره د یادې برېښنا د تولید په ستر مرکز بدلیدای شي. که په دې برخه کې د پانگې اچونې د جذب لپاره زمینه برابره شي او بهرني شرکتونه په دې برخه کې پانگه اچونه وکړي له دې سره به په کورنیو عوایدو کې د لیدنې وړ پرمختگ رامنځته شي او هېواد به د اقتصاد له پلوه ډېر ژر پر خپلو پښو ودروي او د نورو هېوادونو د برېښنا د واردولو له احتیاجه به یې وژغوري.

افغانستان دا مهال د خپلې اړتیا وړ برېښنا له یو شمېر بهرنیو هېوادونو واردوي او له دې لارې په کلني ډول یوه زیاته کچه اسعار د کورنیو عوایدو له بیلانس څخه وځي. تمه ده چې د دې ډول پروژو په پلي کېدو سره به بهرنیو هېوادونو ته د اسعارو له تگ مخنیوی وشي.

نا امنی، د برېښنا د تولید بندونو کې د اوبو کمښت، د ښارونو وده او په دې وروستیو کلونو کې د وړښت کموالی سبب شوي چې په کور دننه د برېښنا کمښت د هېواد یو شمېر سیمې له ننګونو سره مخ کړي او په دې برخه کې پرمختگونه رامنځته نه شي.

د لمریزې برېښنا د تولید اقتصادي گټې:

- د لمریزې برېښنا تولید که هغه په انفرادي ډول وي او یا هم د کارخونو لپاره وي د هېواد د اقتصاد له ودې سره مرسته کوي او د پیسو په لگښت کې سپما رامنځته کوي. معنا دا چې د لمریزې برېښنا څخه گټه اخیستنه د هغې د تولید لپاره تر لومړنۍ پانگې اچونې وروسته لگښت ته اړتیا نه لري او گټه اخیستونکي یې په وړیا توګه د برېښنا خاوندان کېږي او دوی اړ نه دي چې د خپلې برېښنا د لگښت بلونه ورکړي. د بیلگې په توګه د والمارټ شرکت څو کاله وړاندې له لمریزې برېښنا څخه د گټې اخیستنې

پرېکړه وکړه او داسې وړاندوينې موجودې وې چې یاد شرکت به له دې برېښنا څخه تر گټې اخیستنې وروسته تر روان ۲۰۲۰ زېږدیز کال پورې د برېښنا له درکه نږدې یو میلیارد ډالر سپما وکړي.

- له لمريزې برېښنا گټه اخیستنه د دندو د پیدا کېدو په برخه کې هم مهم ارزښت لري. د لمريزې برېښنا وسایلو ته د اړتیا د زیاتېدو پر مهال د اړوندو توليدي کمپنیو کارونه زیاتېږي او دا کمپنۍ اړ کېږي چې د پخوا په پرتله زیات شمېر کسانو ته دندې ورکړي. له دې سره نه یوازې دا چې خلک پر دندو گمارل کېږي، بلکې په هېواد کې اقتصادي وده هم رامنځته کېږي او دا چاره د کورنیو په اقتصاد مثبت اغېز کوي.

- حقیقت خو دا دی چې د لمريزې برېښنا د رامنځته کولو اصلي موخه د ژوند د پاک چاپېریال ساتنه ده، هغه انرژۍ چې له نورو لارو په تېره بیا له تیلو او ګازو او ډبرو سکرو رامنځته کېږي، د چاپېریال د ککړوالي لامل کېږي. خو د لمريزې برېښنا تولید د چاپېریال لپاره هېڅ ډول ستونزه نه رامنځته کوي او آن د چاپېریال په پاکوالي کې مرسته هم کولای شي، د پاک چاپېریال شتون د سوداګرۍ د ودې او دغه راز د انسانانو د روغتیا ساتنې لپاره لاره هواروي او پانگه وال په بېلابېلو اقتصادي او صنعتي برخو کې پانگو اچونو لپاره هڅوي.

د لمريزې برېښنا یادو گټو ته په کتلو سره ویلای شو چې په هېواد کې په دې برخه کې پانگه اچونه د سپما، دندو د پیدا کېدو او چاپېریال ساتنې په برخه کې ډېر گټور ثابتېږي او په ټوله کې د هېواد د اقتصادي ودې لپاره هم لاره پرانیزي.

حسب الله نوري د افغانستان بانک د نشراتو څانګې لوی آفیسر/ خبریال
سرچینې:

The Importance of Solar Energy in Our Economy - 1
<https://usgreentechnology.com/importance-solar-energy-economy/>

۲ - امارات افغانستان کې د ۳ زره میگاواټه لمري برېښنا د تولید لپاره پانگونه کوي
<https://www.bbc.com/pashto/afghanistan-53749662>